

Patologie – Vaskulární (cévní) onemocnění

Prof. Anna King

Další příčinou demence, Jamesi, je cerebrovaskulární onemocnění, tedy onemocnění cév mozku (*pozn. překl.: cerebrum – mozek, vascularis – cévní, obojí z Latiny*) které vede k vaskulární demenci. Mohl bys nám říci něco víc o tomto typu demence, a jaké rozdíly vidíme oproti Alzheimerově demenci?

Prof. James Vickers

Určitě. V mozku máme celou bohatou síť cév, které zajišťují okysličování a výživu mozku, díky čemuž nám mozek dobře funguje. U mnohých lidí se během stárnutí rozvíjí vaskulární onemocnění, poruchy cévního řečiště. V mozku se to často projevuje jako poškození drobných kapilár, které procházejí mozkovou tkání. Buď může docházet k jejich ucpání (ischemiím) anebo k drobným krvácením (hemoragiím), a tyto poruchy pak pro mozek představují nashromážděnou patologickou zátěž.

Takto bývá obzvláště v mozku poškozena subkortikální bílá hmota, která je pod mozkovou kůrou. Je z velké části tvořena výběžky neuronů, axony, které vystřelují různými směry, aby zajistily propojení (*pozn.překl.: „bílá hmota“ - axony neuronů jsou pokryté vrstvou bílé zbarveného lipoproteinu myelinu, myelinovou pochvou*). Jsou to právě kapiláry neboli vlásečnice (tenoučké cévy) v této oblasti, které se zdají být obzvláště zranitelné.

Prof. Anna King

To by v té oblasti znamenalo spoustu drobných mrtviček?

Prof. James Vickers

Ano, správně. U většiny lidí s vaskulární demencí je to přesně tak. U jiných osob s vaskulární demencí mohou být příčinou středně závažné mrtvice, které se mohou objevit v jedné části mozku a příště někde jinde, a jejich účinek se může postupně sčítat. Proto někdy říkáme, že vaskulární onemocnění má stupňovitý vzorec degenerace. To znamená, že se u člověka objeví nějaký deficit, pak je po nějakou dobu stabilní, pak se zase zhorší, a tak dále.

Je mnoho klinických rysů, které jsou s vaskulárním onemocněním spojeny, ale nejsou nijak zvláště specifické. Nicméně některé věci člověka mohou upozornit na potenciální vaskulární (cévní) problémy jako na hlavní zdroj obtíží. Jsou to záležitosti kolem chůze. A zase to mohou být exekutivní funkce (rozhodovací – výkonné funkce), logické myšlení, plánování a tak dále, a také se mohou projevit změny v náladě či chování.

Vaskulární (cévní) demence

- Stupňovitý vzorec degenerace (zhoršování funkce)
- Problémy s chůzí, exekutivními funkcemi a náladou/chováním
- Onemocnění drobných cév

Na dalším snímku si ukážeme příklady toho, k čemu může dojít. Tady máme různé drobné cévy, kapiláry, pod mozkovou kůrou. Na jedné z těchto cév vidíte blokádu, což znamená, že krev nemůže protéct až ke konečkům cév.

Prof. Anna King

Takže k neuronům nevede nic, co by jim dodalo živiny nebo kyslík.

Prof. James Vickers

Přesně. A nervové buňky jsou velmi citlivé na stav hypoxie, tedy nedostatek kyslíku. Bez kyslíku celkem rychle umírají. U vaskulární demence vidíte akumulaci těchto účinků po delší časový úsek.

Další zajímavou věcí na vaskulární demenci je, že podle jedné školy je vaskulární patologie docela běžným jevem u všech neurodegenerativních onemocnění jako Alzheimerova choroba, frontotemporální lobární degenerace, nemoc s Lewyho tělísky, a že to je oblast, kterou je třeba důkladně prozkoumat.

Prof. Anna King

Takže by tam mohlo být nějaké spojení. Spojení mezi těmi chorobami.

Prof. James Vickers

Přesně tak.

Shrnutí

- Vaskulární demence souvisí s kumulovaným (nahromaděným) poškozením cévního řečiště v mozku.
- Obzvláště zranitelnou je v rámci vaskulární patologie „bílá hmota“ pod mozkovou kůrou.

- Vaskulární demence je způsobena úhrnným efektem blokad cévek v mozku (ischemie) a/nebo krvácení (hemoragie) do mozkové tkáně.
- Nervové buňky jsou velmi citlivé na přerušení dodávky kyslíku, který je k nim přiváděn krví.
- Klinické projevy vaskulární demence mívají stupňovitý charakter, kdy jsou období funkčního propadu a deteriorace (dočasné, krátkodobé snížení rozumových schopností, intelektu) střídány s obdobími relativní stability stavu.